

ROZSĄDNY I STAŁY ROZWÓJ

O CENTRALNEJ KLIMATYZACJI KOPALŃ, KORZYŚCIACH Z POBYTU NA TARGACH W PEKINIE, ROZSZERZENIU OFERTY FIRMY O KOLEKTORY SŁONECZNE I MOŻLIWOŚCIACH ROZWOJU W CZASIE KRYZYSU BRANŻY – ROZMAWIAMY Z DARIUSZEM GRZESISTĄ, PREZESEM ZARZĄDU GRUPY KAPITAŁOWEJ WONAM SA.

Polski Przemysł: Grupa Wonam jest w Polsce liderem w budowie centralnej klimatyzacji kopalń. W jaki sposób osiąga się tego typu pozycję na rynku?

Dariusz Grzesista: Marka Wonam ma dosyć długie korzenie. Wywodzi się z prywatyzowanych oddziałów Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Natomiast spółka zajmująca się pionem klimatyzacyjnym funkcjonuje na rynku już od 12 lat. Grupa Kapitałowa Wonam SA powstała w 2006 r. na bazie kapitałowych połączeń kilku spółek prawa handlowego. Z czasem przekształciliśmy się w rozbudowaną strukturę, dzięki której osiągnęliśmy status prężnie działającej Grupy, zatrudniającej 250 pracowników. Dzięki zgranemu i kompetentnemu zespołowi pracowników spółka osiągnęła dzisiejszą pozycję rynkową. W tej chwili firma realizuje kilkudziesięcioletnie inwestycje, głównie dla klientów instytucjonalnych, a jej głównym produktem pozostaje budowa centralnej klimatyzacji kopalń.

Do dziś kluczem w naszym podejściu do centralnej klimatyzacji kopalń jest to, by temat realizować całościowo. Dodatkowym atutem, który w tej chwili posiadamy, jest system referencji, a przede wszystkim grupa ludzi, którzy wiedzą, jak tego typu systemy wykonać. Centralnej klimatyzacji nie jest tak naprawdę w stanie zrobić nikt, kto tego wcześniej nie robił, istnieje zbyt duże ryzyko poniesienia porażki. Tutaj uzyskać należy pod ziemią konkretny parametr – w danych punktach ma być bardzo konkretna temperatura. W tym przypadku podmiot, który chciałby się tego uczyć od początku, poniosłoby klęskę.

Jakie są główne elementy w tworzonej przez Wonam centralnej klimatyzacji kopalń?

Jako jedyna firma w Polsce posiadamy patenty na centralną klimatyzację wyrobisk dołowych. Zapewnia ona górnikom lepsze warunki pracy poprzez obniżanie temperatury w wyrobiskach, co znacznie zwiększa wydajność pracy załogi i poprawia jej bezpieczeństwo. Generalnie rzecz ujmując, system stworzony przez Grupę Wonam zbudowany jest w oparciu o dwa obiegi: chłodniczy i dołowy. Pierwszy element obiegu chłodniczego stanowi powierzchniowa stacja klimatyzacyjna. Czynniki chłodnicze schładzany jest w niej przy pomocy agregatów sprężarkowych, absorpcyjnych lub w układach skojarzonych. Medium transportowane jest następnie rurociągami w szybie do Stacji Wymiany Wonam, na głębokość do 2000 m, gdzie następuje wymiana ciśnienia i temperatury czynnika. Schłodzone w ten sposób medium w układzie dołowym transportowane jest do wentylatorowych chłodnic powietrza, zainstalowanych w rejonach eksploatacji.

W przypadku poszczególnych kontraktów realizacja każdego z nich jest nieco inna. Wynika to z danego typu wyrobisk i wielkości parametrów, które mamy otrzymać. Tak więc każdy projekt traktujemy indywidualnie. W trakcie jego tworzenia korzystamy z pomocy Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i innych stałych partnerów naukowych,

Nie jest to jedyna działalność, w której Grupa Wonam się specjalizuje...

Poza kluczowym produktem, jakim jest centralna klimatyzacja wyrobisk dołowych, rozwijamy również inne gałęzie naszej działalności: gałąź hydrotechniczną, produkcji konstrukcji stalowych i budownictwa przemysłowego. W trakcie wieloletniego zdobywania przez firmę doświadczenia nastąpiła dywersyfikacja działalności, dzięki której jesteśmy uniwersalni przy realizacji inwestycji dla naszych klientów.

Struktura organizacyjna wygląda w ten sposób, że jest Grupa Kapitałowa, w której spółką matką jest Wonam SA, oraz spółki córki, które mają pewną specjalizację i prowadzą roboty charakterystyczne dla nich. Bazujemy na grupie trzech córek, gdzie Wonam Konstrukcje zlokalizowany w Jastrzębiu jest firmą produkcyjną, która produkuje rurociągi z odpowiednimi atestami, dopasowane do potrzeb inwestorów. Produkuje również konstrukcje stalowe. Hydrogór jest firmą typowo budowlaną. Posiada jedną gałąź typowo hydrologiczną, wyspecjalizowaną w robotach melioracyjnych i drogowych, i drugą budownictwa przemysłowego, która zajmuje się m.in. modernizacjami zakładów przemysłowych, budową hal itp. Hydrogór zajmuje się budownictwem powierzchniowym i przemysłowym w ramach naszej głównej działalności, jaką jest budowa centralnej klimatyzacji kopalń. Z kolei Wonam Serwis to spółka, która zajmuje się głównie

robotami podziemnymi i prowadzi wszystkie roboty związane z montażami instalacji klimatyzacyjnych, jak i montażami rurociągów pod ziemią.

Jak duża jest rola poszczególnych spółek w Grupie?

Procentowa ilość tego, co robią poszczególne spółki wchodzące w skład Grupy Wonam, zależy od tego, jakie kontrakty w danym roku realizujemy. Naszym głównym produktem jest centralna klimatyzacja kopalń. W tym zakresie są to duże kontrakty, rzędu ponad 50 mln zł każdy, wykonywane na przestrzeni 24 lub 36 miesięcy. Na rynku polskim Grupa Wonam wykonywała w zasadzie wszystkie centralne klimatyzacje kopalń węgla oraz razem z PeBeKa centralną klimatyzację kopalni KGHM Polkowice. Natomiast w okresie między realizacją kontraktów związanych z klimatyzacjami wykonujemy na przykład modernizację zakładów przerobczych czy też ich rozbudowę. Ostatnio wykonywaliśmy dla kopalni Dębieńsko trzeci etap rozbudowy drogi koksu. Stwierdzić należy, że dla naszego funkcjonowania najbardziej korzystny jest ten moment, gdy mamy co najmniej dwie klimatyzacje w budowie.

Warto podkreślić, że rok 2012 rozpoczęliśmy dużym sukcesem. W wyniku wygranej przetargu podpisaliśmy z JSW SA umowę na budowę centralnej klimatyzacji dla schładzania wyrobisk dołowych w KWK Borynia-Zofiówka, wraz z sześciomiesięczną obsługą. Biorąc pod uwagę fakt dużego zainteresowania naszej konkurencji tym zleceniem, jest to nie tylko potwierdzenie naszej pozycji lidera na rynku klimatyzacji wyrobisk górniczych, ale także znaczące osiągnięcie i zarazem odpowiedzialność.

Kolejnymi istotnymi elementami w realizacji naszej strategii na lata 2012–2016 było wygra-

nie przetargów na budowę zbiorników węgla dla KW SA, KWK Bielszowice oraz dla KWK Bobrek. Dodać należy, że kontynuujemy również rozpoczęte w 2011 r. prace dotyczące rozbudowy i modernizacji zakładów przerobczych kopalń wchodzących w skład KW SA i JSW SA.

Czy na obecnym etapie rozwoju Grupa Wonam skupia się przede wszystkim na rynku polskim, czy też planują Państwo ekspansję na rynki zagraniczne?

W tej chwili w dużej części jesteśmy oparci o rynek górniczy – zarówno z Górnego, jak i Dolnego Śląska, ale staramy się również pozyskiwać kontrakty hydrotechniczne czy też budownictwa przemysłowego poza województwem śląskim. Naszym partnerem w zakresie robót hydrotechnicznych był kilkakrotnie Małopolski Zarząd Melioracji, gdzie budowaliśmy za znaczne kwoty wały przeciwpowodziowe.

W ten sposób działamy na rynku polskim. Oprócz tego poszukujemy partnerów w tych gałęziach, które nas uzupełniają. I tak na przykład naszym partnerem w zakresie wentylacji jest koncert Zitron z Hiszpanii, który produkuje wszelkie typy wentylatorów – w ich portfolio są wentylacje wielu ważnych obiektów, m.in. nowojorskiego metra. Jesteśmy ich przedstawicielem na polskim rynku górniczym i stosujemy ich wentylatory do naszych prac klimatyzacyjnych.

Wzięli Państwo w ubiegłym roku udział w targach w Pekinie?

Rzeczywiście, próbujemy troszkę spenetrować rynek chiński – byliśmy tam na targach górnictwa w 2011 r. Zauważyłem, że zainteresowanie naszą firmą było duże. Powiedzieć należy, że tamtejsze firmy górnicze do tematu centralnej klimatyzacji kopalń jeszcze nie dojrzały. Rozmawiając jednak na miejscu z ekspertami wiada, że ten temat pojawi się w Chinach za dwa-trzy lata. Dlatego też sondujemy rynek chiński. Tamtejsze firmy w dalszym ciągu podchodzą lekceważąco do kwestii warunków pracy, natomiast następują w tej kwestii wyraźne zmiany. Jednocześnie zaczynają oni dostrzegać, że duża ciepłota na dole powoduje rzeczywiste ograniczenia wydajności. Tak że myślę, że oni do momentu budowy centralnej klimatyzacji kopalń dojrzejwią.

Choć Chińczycy lubią kupić gotowy produkt, rozebrać na czynniki pierwsze i samemu zrobić, to z klimatyzacją to się nie da. Nasze realizacje polegają na tym, że musimy wymyślić optymalny system klimatyzacji dla danego układu złóż.

Rynek chiński jest olbrzymią szansą ze względu na jego wielkość. Polska w tej chwili produkuje około 90 mln ton węgla rocznie, a Chiny 3 mld ton. To jest gigantyczna wielkość.

Udział w pekińskich targach zaowocował także rozszerzeniem oferty Grupy Wonam?

Przy okazji pobytu w Chinach nawiązaliśmy współpracę z producentem proekologicznych urządzeń wytwarzających energię ze źródła słonecznego. Zaproponowano nam dystrybuowanie ich zestawów solarnych, pomp ciepła i wentylatorów.

Dlatego też w najbliższym czasie zamierzamy promować pod marką Wonam G-Energy nowy produkt w postaci nowoczesnych kolektorów słonecznych. Przystąpiliśmy już do sprzedaży, w uzgodnieniu z BOŚ, korzystając w ofercie z ulg proekologicznych. Wpisaliśmy się w ten system i pierwszy montaż już mamy na swoim koncie. W tej chwili nasza oferta w zakresie zestawów solarnych przeznaczona jest dla indywidualnych odbiorców: domków jednorodzinnych i małych przedsiębiorstw. Czy będziemy także realizować większe kontrakty w tym zakresie, czas pokaże. Stwierdzić jednak należy, że ze względu na proekologiczne ulgi widzimy duże zainteresowanie tą ofertą na rynku.

Jak oceniają Państwo aktualną sytuację w branży? Jakim wyzwaniem będzie musiał Wonam w najbliższym czasie stawić czoło?

Sytuacja na rynku nie nastroja w tej chwili optymistycznie. Staramy się śledzić wcześniej przygotowywane inwestycje i utrzy-

CZY WIESZ, ŻE...

Na początku tego roku Wonam SA podpisał umowę z JSW SA na budowę centralnej klimatyzacji dla schładzania wyrobisk dołowych w KWK Borynia-Zofiówka, wraz z sześciomiesięczną obsługą. Fakt ten jest dla firmy potwierdzeniem pozycji lidera na polskim rynku w tej branży.

mujemy kontakty z inwestorami. Stwierdzić należy, że z wielu inwestycji w górnictwie, które wydawały się pewne, zrezygnowano. Niektóre przesunięto na kolejne lata. Jednocześnie w kilku przetargach, w których ostatnio braliśmy udział – np. na budowę wałów przeciwpowodziowych, uczestniczyliśmy po kilkanaście firm, w tym kilka dużych, dotąd specjalizujących się w budowie autostrad.

Natomiast dla samej Grupy Wonam sytuacja wygląda w ten sposób, że mamy kontrakty na dwie dość duże roboty, związane z budową zbiorników na kopalniach Bobrek i Bielszowice. Rozpoczynamy także budowę centralnej klimatyzacji na Zofiówce. Czyli mamy dobrą sytuację co najmniej na dwa najbliższe lata zapewnioną.

Czyli w przypadku Wonamu nie można mówić o sytuacji kryzysowej?

Firma działa na rynku od wielu lat i ma stabilną sytuację ekonomiczną. Nie jest też przeinwestowana. Oprócz tego, że jesteśmy w stanie proponować dobre cenowo warunki realizacji kontraktów, a to rozstrzyga w zakresie zamówień publicznych, to dodatkowo posiadamy dobre referencje. Liczba realizowanych przez nas kontraktów stale oscyluje wokół kilkunastu rocznie.

Dzięki temu, że mamy możliwość realizacji zleceń w kilku różnych obszarach, możemy korzystać z dobrej koniunktury na którymś z nich. Na przykład mieliśmy szereg zleceń

w obrębie robót hydrotechnicznych po powodzi w 2009 r. Wtedy wiele firm nastawiło się na hydrotechnikę, a tymczasem w roku 2011 nie było wielu tego typu robót. I szereg firm wykonywało prace poniżej poziomu kosztów lub poniosło straty. A my w tym czasie mogliśmy działać w innym obszarze rynku.

Jak zamierzają Państwo wykorzystać dobrą sytuację ekonomiczną Wonamu?

Wachlarz zleceń pozwala nam na rozwój, ale rozsądny – nie jest to jakaś dynamiczna ekspansja. W tej chwili budujemy własną siedzibę, która powstanie w Pszczynie obok części produkcyjnej naszej spółki córki Hydrogór sp. z o.o. W tej chwili jesteśmy na etapie fundamentów. Planowane zakończenie robót przewidujemy do końca tego roku. Koszt inwestycji szacowany jest na 1,5 mln zł.

Oprócz tego staramy się w procesie tworzenia centralnej klimatyzacji kopalń realizować wszystkie jej elementy. Na początku firma miała charakter przede wszystkim montażowy, a większość materiałów kupowała. W tej chwili sami produkujemy rurociągi. Budujemy też praktycznie całkowicie z naszych prefabrykatów stacje powierzchniowe, związane z klimatyzacją. Kupujemy natomiast urządzenia chłodnicze i sprężarkowe. Jednak ilość elementów, które kupujemy, względem ilości tych, które robimy sami, stale się zmienia na korzyść tej drugiej.

Tak więc firma rozwija się rozsądnie i stale, w oparciu o penetrację rynków pokrewnych wobec centralnej klimatyzacji kopalń. Przymerzamy się także do tematu centralnej wentylacji kopalń. Choć w tym przypadku nie jest to wejście w obszary zupełnie nowe.

Rzeczywiście jest to nasze hasło reklamowe. Ująłbym to w ten sposób, że staramy się skonsolidować nasze działania w ramach produkowanych przez nas produktów. Cały czas staramy się też rozwijać, żeby móc sprostać zmieniającym się warunkom na rynku. A rynek wymusza zmiany, m.in. ze względu na postęp technologiczny.

Przeskok technologiczny spowodował, że musieliśmy się dostosować do nowych rozwiązań – np. jeszcze kilka lat temu głównym wymiennikiem w układach klimatyzacyjnych był wymiennik firmy Zimag. Natomiast w tej chwili firmy produkujące wymienniki płaszczowo- płytowe uzyskały produkty, które wytrzymują bardzo duże ciśnienia, rzędu 200Atmosfer i więcej, i nadają się nawet do kopalń diamentów w Afryce Południowej. Również w zakresie rozwiązań, chociażby rurociągów w tej chwili rynek zaczyna się skłaniać w kierunku rur plastikowych, o wiele bardziej trwałych. One są trochę droższe, ale po ich zastosowaniu dana firma czy kopalnia, ma w tym zakresie spokój na lata. I stworzone dla siebie warunki do optymalizacji kosztów i stabilnego rozwoju w przyszłości. Tak bym to nasze hasło rozumiał. ■

Adam Sieroń

Obszary zastosowań systemów absorpcyjnych:

- przemysł metalurgiczny,
- energooszczędność,
- górnictwo,
- instalacje wykorzystujące energię odnawialną (np. biogazownie),
- wszystkie instalacje chłodnicze w miejscach o ograniczonym dostępie do energii elektrycznej.

Ekonomiczne i ekologiczne korzyści stosowania agregatów absorpcyjnych

- wyjątkowa możliwość zagospodarowania ciepła odpadowego,
- możliwość stosowania w miejscach o deficycie energii elektrycznej,
- potwierdzone oszczędności energetyczne w układach trójgeneracyjnych,
- urządzenia nie wymagające specjalnych procedur serwisowych,
- niski poziom hałasu wyznaczający nowe standardy dla urządzeń chłodniczych,
- obojętny dla środowiska czynnik chłodniczy,
- długi czas pracy („żywność”).

Przy współpracy z GK Wonam jesteśmy odpowiedzialni za projektowanie i realizację układu chłodzenia stacji powierzchniowych dla klimatyzacji Kopalni Węgla Kamiennego "Zofiówka".

**CHŁODNICTWO PRZEMYSŁOWE
UKŁADY ABSORPCYJNE
TRÓJGENERACJA**

TERMSTER Sp. z o.o.
ul. Zawila 65f, 30-390 Kraków
tel. 0048 12 262 62 66
biuro@termster.pl

www.termster.pl

**PRZESIEWACZE
I PODAJNIKI WIBRACYJNE**

**PRZENOŚNIKI TAŚMOWE,
ŚLIMAKOWE, ZGRZEBŁOWE**

KOSZE ZASYPOWE, ZBIORNIKI I SILOS

ROZDZIELACZE, ZASUWY, KLAPY

**KOMPLETNE LINIE TECHNOLOGICZNE
W SYSTEMIE POD KLUCZ**

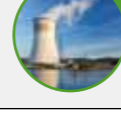
KRUSZYWA

ODLEWNICTWO

HUTNICTWO

ENERGETYKA

VIBRO-ECO-TECH Sp. z o.o.

projektowanie i produkcja maszyn i urządzeń wibracyjnych i procesowych do przeróbki materiałów sypkich dla branży przemysłowej

ul. Dworcowa 5
43-196 Mikołów - Bujaków
tel.: +48 32 302 7 302, fax: +48 32 302 7 313
e-mail: vet@vet.com.pl

www.vet.com.pl